

St. Anna Ziekenhuis

Lichen sclerosus

Anna. Liefde voor leven.

Wat is lichen sclerosus

Lichen sclerosus is een (goedaardige) huidaandoening, waarbij de huid langzaam zijn elasticiteit verliest. Hierdoor voelt deze vast en strak aan en wordt wit van kleur.

Lichen sclerosus komt het meest voor bij vrouwen en begint meestal rond de overgang, tussen het 45e en 60e levensjaar. Soms komt zij ook voor bij volwassen mannen. Een enkele keer bij kinderen, vaker bij meisjes dan bij jongens.

Lichen sclerosus is niet besmettelijk en niet erfelijk.

Hoe ontstaat lichen sclerosus

De oorzaak van lichen sclerosus is niet bekend, maar er zijn enkele mogelijke verklaringen voor het ontstaan ervan.

Een mogelijke oorzaak lijkt te liggen op hormonaal gebied. De aandoening komt voornamelijk bij vrouwen voor en begint meestal rond de menopauze.

Ook zijn er aanwijzingen dat sprake is van een auto-immuunziekte. Bij een auto-immuunziekte tasten antistoffen het eigen lichaam aan. Bij lichen sclerosus zijn de antistoffen gericht tegen bepaalde delen van de huid en slijmvliezen.

Bij sommige vrouwen was voorafgaand aan deze aandoening sprake van herhaalde infecties aan de vagina.

Wat zijn de verschijnselen

Lichen sclerosus wordt gekenmerkt door scherp begrensde witte, soms glanzende plekken. Deze plekken komen vooral voor aan de schaamlippen en rondom de anus. Soms zijn er delen van de huid dunner (atrophicus) of dikker (sclerosus). Bij 20% van de patiënten zitten de

plekken op het bovenste deel van de romp en rond de navel. Zeer zelden komt de huidafwijking voor op de schedel, de handpalmen en de voetzolen. In de mond komt lichen sclerosus voor als blauw-witte plekkjes op de binnenkant van de wang, het verhemelte en de tong, vaak zonder dat men er iets van merkt.

Buiten de genitaalstreek geven de afwijkingen meestal geen klachten.

Verschijselen bij jonge meisjes

Bij jonge meisjes bestaan de klachten in het algemeen uit jeuk en een branderig gevoel op de plaats van de huidafwijking. Andere mogelijke klachten zijn vaginale afscheiding, pijn bij de ontlasting en bij het plassen. Ook komt soms abnormale haargroei aan de binnenkant van de schaamlippen voor. Deze verdwijnt weer wanneer de aandoening geneest.

Onterecht worden de vaginale wondjes soms in verband gebracht met seksueel misbruik.

Bij jonge meisjes verloopt lichen sclerosus ook vaak zonder klachten.

Verschijselen bij vrouwen

Bij vrouwen staan jeuk en pijn rond de vagina en anus op de voorgrond. Tengevolge van wrijven en krabben kunnen oppervlakkige wondjes en blaasjes ontstaan. Deze kunnen zorgen voor enig bloedverlies, wat soms ten onrechte als 'vaginaal' bloedverlies wordt aangezien.

Door verlies van elasticiteit kunnen littekens ontstaan, waardoor de schaamlippen en clitoris met elkaar vergroeien. Hierdoor kan geslachtsgemeenschap pijnlijk zijn, of onmogelijk worden.

Ook kan de vaginale ingang vernauwd raken en in de huid tussen de vaginale opening en de anus kunnen kloofjes ontstaan. Kloofjes kunnen

pijnlijk zijn en spontaan gaan bloeden. In ernstige gevallen ontstaan er grote blaren gevuld met bloed.

Soms kunnen delen van de vulva (de huid rond de schede en bestaat uit de grote, buitenste en de kleine, binnenste schaamlippen en de clitoris) samengroeien, kleiner worden of verdwijnen (met name de kleine schaamlippen).

Hoe wordt de diagnose gesteld

De meeste vormen van lichen sclerosus zijn door de gynaecoloog of dermatoloog meestal te herkennen. Weefselonderzoek (biopsie) en/of een vulvoscopie zijn meestal nodig om de diagnose te bevestigen. Bij een vulvoscopie bekijkt de gynaecoloog de vulva met een soort vergrootglas.

De behandeling

Bij jonge meisjes

Met corticosteroïdhoudende crèmes of zalven kan de jeuk en pijn aan de buitenste schaamlippen en het gebied rondom de anus worden verlicht (zie ook de folder "Corticosteroïden voor de huid"). Waar kunnen ze deze folder vinden?

Bij vrouwen

Eerst worden crèmes of zalven met sterk werkzame corticosteroïden voorgeschreven. De klachten van pijn en jeuk zullen hiermee snel verminderen. Ook wordt hiermee de kans op littekenvorming en vergroeiingen van de huid tegengegaan. Afhankelijk van de klachten kunnen na verloop van tijd minder sterke corticosteroïdhoudende zalven of crèmes worden gebruikt of kunnen zij minder vaak worden gebruikt. Ook het gebruik van oestrogenbevattende crèmes resulteert soms in een vermindering van de klachten.

Bij langdurig gebruik kunnen de corticosteroidcrèmes leiden tot dunner worden van de huid. Daarom worden ze vaak afgewisseld met andere, beschermende crèmes.

Operaties zijn vrijwel nooit een deel van de behandeling. Soms kunnen ze nodig zijn, om samengekleefde schaamlippen te scheiden en om klachten van littekenweefsel te verminderen.

Wat kunt u zelf doen

Wees voorzichtig met de huid, zodat u deze zo min mogelijk beschadigt. Als de huid beschadigd raakt, kan in de beschadigde huid namelijk weer een nieuwe lichen sclerosus plek ontstaan.

Wat zijn de vooruitzichten

Bij jonge meisjes

De vooruitzichten bij lichen sclerosus die op kinderleeftijd ontstaat, zijn beter dan lichen sclerosus die op volwassen leeftijd ontstaat. Bij ongeveer tweederde van de meisjes verbetert de aandoening vaak na de puberteit of verdwijnt zelfs helemaal.

Bij vrouwen

Als lichen sclerosus op volwassen leeftijd ontstaat, dan vindt meestal geen spontane genezing plaats. U zult gedurende de rest van uw leven de zalven of crèmes moeten blijven gebruiken in een zo laag mogelijke dosering of frequentie. Hiermee kunnen de klachten worden onderdrukt. Soms zijn de klachten tijdelijk afwezig. In die periodes hoeft u geen zalf te gebruiken.

Er bestaat een zeer kleine kans op huidkanker in het aangedane gebied. Deze kans wordt geschat op ongeveer 5%. Om dit zo vroeg mogelijk op te

sporen wordt aanbevolen om u elk jaar te laten controleren bij de huisarts of gynaecoloog. Tussentijds kunt u zelf (eventueel met een spiegel) de aangedane huid inspecteren en zo nodig eerder teruggaan naar uw arts.

Psychologische verschijnselen

Veel patiënten hebben moeite met en verdriet om het effect van lichen sclerosus op het dagelijkse leven. Acceptatie kan moeilijk zijn. Ook kan lichen sclerosus klachten geven tijdens het vrijen. Dit kan voor spanning zorgen in een relatie.

U kunt deze aspecten van de ziekte bespreken met uw behandelend arts.

Heeft u nog vragen

Deze folder is niet bedoeld als vervanging van mondelinge informatie, maar als aanvulling hierop. Hierdoor is het mogelijk alles nog eens rustig na te lezen.

Heeft u nog vragen, neem dan contact op met de **poli gynaecologie, telefoon 040 - 286 4820**.

St. Anna Ziekenhuis

Locatie Geldrop

Bogardeind 2
5664 EH Geldrop

Locatie Eindhoven

Antoon Coolenlaan 1-03
5644 RX Eindhoven

T 040 - 286 4040

COLOFON

Opmerkingen, suggesties of
aanvullingen op de folder
kunt u kenbaar maken bij
patiëntenvoorlichting:
patiëntenvoorlichting@st-anna.nl

www.st-anna.nl

**GYN046
09-15**